

PRESENTACIÓ

Celebrar un 10è concert de *Música de gralles al Vendrell* és una fita important. Important per al món de la gralla, però també per al Cicle de Tardor de l'Auditori Pau Casals que l'acull, i per a la vila del Vendrell, i evidentment també per a la música popular i tradicional i la cultura en general.

Iniciar aquests concerts va costar, i ho vam fer a partir d'una aposta ferma del Patronat Municipal Auditori Pau Casals i del compromís de treball de Les Gralles del Baix Penedès, i fins aquí hem arribat.

I en aquest programa del 10è concert, volem deixar constància, de manera resumida, d'allò que ha passat any rere any, perquè sovint s'ha de dir en les presentacions del concerts, *verba volant, scripta manent*.

Al llarg d'aquests deu anys s'han estrenat onze peces per a gralla:

- El 2006, *Rèquiem*, de Carlota Baldrís, (1992), per Les Gralles del Baix Penedès
Jocs d'infants, d'Anna Ibarz (2001), per Les Gralles del Baix Penedès
El Vendrell de Festa Major, masurca, d'Albert Solé, (2004), pel Ço del Botafoc, en versió per a cobla de tres quartans
Salseta pikant, de Jordi López (2004), pels Tocats de Canya
Els patatxeps, ball de bastons, de Montse Meneses, *Mene* (2005), pels Tocats de Canya
La baluerna, pasdoble a l'antiga, d'Adrià Grandia (2005), pels Grallers de la Torre
- El 2007, *Música amb canya doble*, de David Puertas (2007), per Les Gralles del Baix Penedès
- El 2008, *Cor de foc*, schottisch i corrandà, de Jordi Fàbregas (2008), per Clau de Mar
- El 2009, *Temps*, suite de Joan Cuscó (2009), pels

Ganxets, grallers del Baix Camp

- El 2011, *Introducció i Dansa popular*, per a gralla catalana sola, de Salvador Brotons (2011), per Francesc Sans de Bufalodre
- El 2014, *La Rumba d'Els Cofins*, rumba, d'Albert Galcerà (2014), pels Cofins

I s'han publicat quatre llibres de partitures per a gralla a la Biblioteca Studium de l'editorial Clivis:

- De David Puertas, *Música amb canya*, el 2007 (núm. 68)
- De Jordi Fàbregas, *Quatre tocs amb canya*, el 2008 (núm. 69)
- De Joan Cuscó, *L'Argolla*, cinc peces per a gralles, el 2009 (núm. 70)
- De Salvador Brotons i altres músics del Vendrell, *Música de gralles al Vendrell*, el 2011 (núm. 73)

Els grups del Vendrell Les Gralles del Baix Penedès i Tocats de Canya han tocat cada d'any d'aquests deu. El 2010 s'incorporà el grup Els Mosquits, que acabava de crear-se, i la darrera incorporació han estat Els Aixarts el 2013.

D'altra banda, els grups convidats han estat:

- El 2006, Ço del Botafoc i els Grallers de la Torre
- El 2007, els Vernets
- El 2008, Clau de Mar
- El 2009, Ganxets, grallers del Baix Camp
- El 2010, Grallers del Palomar
- El 2011, Bufalodre
- El 2012, Heura Gaya Ensemble
- El 2013, So-Nat, grallers de Tarragona
- El 2014, els Cofins
- El 2015, els Vinardells, grallers del Penedès

I en aquests anys hem homenatjat i recordat:

- El 2006, als Macaris (Joan Domingo, *Jan Macari* o *Macari*; Albert Jané, *Carbassó*, i Jaume Esteve, *Casalta*), a Antoni Ollé i a Jaume Vallès, i es va tenir un record per a Antoni Mañé, *Ton de la Gralla*.
- El 2007, a Joan Vidal i Martí, *Tof*, en el centenari del seu naixement, i el desè aniversari de la seva mort.
- El 2008, als Romeas, en el centenari de la seva creació.
- El 2009, als Macaris, als seixanta anys de la seva fundació: Joan Domingo, *Jan Macari* o *Macari*; Albert Jané, *Carbassó*, i Jaume Esteve, *Casalta*, i també Macari Domingo, *Macari* o *Vell Macari*, Antoni Ollé i Josep Sonet, *Peces*.
- El 2010, a Josep Sonet, *Peces*, i es va tenir un record per a Albert Jané, *Carbassó*.
- El 2011, a Joan Company, *Capblanc*.
- El 2012, a Macari Domingo, *Macari* o *Vell Macari*, en el 125è aniversari del seu naixement.
- El 2013, a Jaume Vidal, *Carboner*.
- El 2014, a Casimir Coll, *Casimiro Graller*, i es va tenir un record per a Jesús Trayner.

Us desitgem que una vegada més gaudiu del so de les gralles i dels timbals de la *Música de Gralles al Vendrell*.

Textos: Jordi Quintana

Volem agrair la col·laboració de Marta Juncadella i Jordi Inglès, *Bero*

Música de GRALLES al Vendrell

Les Gralles
del Baix Penedès
(EL VENDRELL)

Tocats de Canya
(EL VENDRELL)

Els Mosquits
(EL VENDRELL)

Els Aixarts
(EL VENDRELL)

Els Vinardells
(EL PENEDÈS)

Auditori Pau Casals × Cicle de Tardor

Divendres 9 × Octubre 2015 × 10 vespre

PROGRAMA

LES GRALLES DEL BAIX PENEDÈS,
grup creat al Vendrell el 1970 per Jaume Vidal i Vidal, Carboner, hereu de la Colla del Carboner, de mitjan segle xx

Pericon, tradicional. Arr. Jaume Vidal.

El pericon és possiblement una d'aquests danses d'anar i tornar, o com diu el mestre Eliseo Parra, una música de donar i de rebre, ja que si bé podem afirmar que existeix un pericon de les nostres terres, el que es va popularitzar a partir del segle XIX és el provinent dels pobles dels actuals Uruguai i Argentina, on ja es ballava al segle XVIII. Diuen els estudiosos que possiblement prové de brandes i contradances europees. Tot i que el podem considerar una dansa pròpia, quan Jaume Vidal va fer l'arranjament d'aquesta peça de ritme ternari, hi va anotar "vasset vuitcentista", i molt sovint a casa es toca amb aire de masurca.

El vestir d'en Pasqual (Elàstics blaus), cuplet amb estil de foxtrot. Joan Viladomat, ca. 1922. Arr. Jaume Vidal.

Amb lletra de Joan Misterio, pseudònim de Joan Casas, es va popularitzar per la interpretació que Pilar Alonso en va fer cap al 1922, i posteriorment per les versions de Mary Santpere, Guillermina Motta i Núria Feliu. "Elàstics blaus subjectats amb candaus porta el meu enamorat i el barret de costat, de color verd, que és el que em perd."

Adoración (Virgen de amor), vals. Ramón Eladio Argüello, 1947.

Amb lletra de Pedro Pidoto fou popularitzada per Rodolfo Biagi. Tot i que Jaume Vidal en fer l'arranjament hi va anotar "ranxera argentina", és un vals del qual se'n fan versions amb aire de tango.

"*Virgen de amor, ven hacia mí*

Porque sin ti no puedo estar,

Ven, ¡Oh, mi bien!... Ven, ¡Oh, mi encanto!

Y oirás el canto que hay en mi ser."

Gralles: Sabina Francés; Elisabet Fernández; Carles Guasch; Jordi Inglès, Bero; Joan Ramon Ivern; Jordi López; Josep Joan Pellejà, Pelle; Miquel Rovira, i Edgar Solé

Timbal: Eduard Miravall i Gabriel Bové

TOCATS DE CANYA,
grup creat al Vendrell el 1998

Good Night, John Lennon, 1968. Harm. José L. Blasco, 2012, Arr. Andreu Cano, 2013.

Cançó de bressol escrita per al seu fill Julian quan tenia cinc anys.

"*Good night...*

Good night, everybody...

Everybody, everywhere...

Good night."

La Marina, vals. Xavier Bayer, 1989. Arr. Carles Segarra.

Premi a la millor peça de nova composició en el Concurs de gralles de Vilafranca del 1989.

Barbara Ann, Fred Fassert, 1959. Arr. Mike Story, 1998, Adapt. Andreu Cano, 2014.

Popularitzada pels Regents el 1961 i pels Beach Boys el 1965.

"*Bar bar bar bar Barbara Ann*

Bar bar bar bar Barbara Ann

Barbara Ann

Take my hand

Barbara Ann

You got me rockin' and a rollin'

Rockin' and a reelin'

Barbara Ann

Bar bar bar bar Barbara Ann."

Gralles: Pere Esteban, Joan Figueras i Felip Nin · Timbal: Àngel Aunió

ELS MOSQUITS,
grup creat al Vendrell el 2009

Toc de processó, tradicional. Del repertori dels Macaris.

El toc de processó és una peça tradicional amb un aire antic, que manté la seva funcionalitat dins el repertori tradicional de les gralles. Les seves notes són llargues, sovint ornamentades amb grupets i mordents, silenci de les gralles acompanyats del redoblament del timbal.

El *Toc de processó* dels Macaris, també anomenat *Tomb de processó*, és una peça de ritme ternari amb aire majestuós, que es tocava per acompanyar la processó de Corpus, els Pans Beneïts, imatges de sants o santes en els seus dies, o altres manifestacions eclesiàstiques. És un toc per a dues gralles i timbal recollit pels Macaris (Albert Jané i Pascual, *Carbassó*; Joan Domingo i Puigibet, *Jan Macari* o *Macari*, i Jaume Esteve i Oliva, *Casalta*).

Pericon, tradicional. Del repertori dels Macaris. Adapt. Adrià Grandia, 2014.

Entre vinyes. Xavier López, 2014.

Ball de bastons dedicat a grallers de La Granada del Penedès, que té aire de pasdoble i marxa, i que actualment es balla a Castelldefels amb coreografia de Montse López.

Gralles: Jordi Inglès, Bero, i Adrià Grandia · Timbal: Daniel Cañellas, *Mosquit*

ELS AIXARTS,
grup creat al Vendrell el 2012

Plácido, pasdoble. Blas Coscollar, 1994.

No sabem la data de la peça i en posar-nos en contacte amb en Blas, ens va enviar un llarg i interessant correu electrònic, en el qual, entre altres coses, ens deia que: "*Plácido*, originariament, era un chotis dedicat a Plácido Serrano, uno de los que más trabajaron en Aragón por la recuperación de la música tradicional. La fecha de composición es 1994 y apareció publicado en 33 *piezas para dulzaina*. La primera edición discográfica fue a cargo de los Dulzaineros del Bajo Aragón, dentro del CD *Quienta Borina*. En ese caso le dieron carácter de charleston y el resultado es sorprendente. Es la versión que ha "triunfado" más y casi todas las interpretaciones lo hacen como charleston. [...] Mi relación con los grallers del Vendrell viene de lejos, de compartir largas conversaciones con Jaume Vidal, *Submarino*. Mi mujer fue médico del Vendrell durante cuatro años y tuvo de paciente a Albert Jané, *Carbassó*, con el que también tuvimos ocasión de hablar, lo mismo que con un timbalero que tenía de mote *Peces*, y creo que se llamaba Josep Sonet."

Nah Neh Nah, Vaya con Dios, 1990. Arr. Jordi López, 2015.

Cançó de jazz-rock amb tocs llatins.

Oye como va, mambo. Tito Puente, 1963. Arr. Jordi López, 2015.

Popularitzat per Carlos Santana el 1970.

"*Oye como va mi ritmo*

Bueno pa' gozar, mulata."

Gralles: Jordi López, Johnny Martínez i Rubèn Torres

Timbals: Rubén Ortega i Gabriel Bové

ELS VINARDELLS,
grallers del Penedès

Grup que neix l'any 2004 amb l'objectiu de formar un grup estable de tres gralles i timbal i interpretar tant el repertori més tradicional per a aquesta formació com el més contemporani i de nova creació, amb un èmfasi especial en la pulcritud i el resultat sonor, intentant no posar sostre a la seva millora. Tots els membres han rebut formació a l'Escola Municipal de Música Tradicional del Penedès, a l'Aula de Sons de Reus, a l'Aula de Música Tradicional i Popular, el Conservatori del Liceu i l'Escola Superior de Música de Catalunya. El 2013 van editar el disc *Els Vinardells fan Festa Major!*, amb les músiques de la Festa Major de Vilafranca i el 2015 han estrenat l'espectacle *Separar el gra de la gralla*.

La moixiganga de Tarragona. Roser Olivé, 2000.

Peça composta amb motiu de la recuperació de la Moixiganga a les Festes de Santa Tecla. Diu l'autora que "es tracta d'una música solemne, de nova creació, que segueix els canons rítmics i melòdics tradicionals de les moixiganges del Camp de Tarragona, encara que també compta amb una introducció per fer la funció d'avís, com el model del Penedès."

Ball solemne de l'Àliga de Vilafranca. Miquel Benito, 2011.

Ball format per dues parts, la primera solemne i majestuosa, i la segona més alegre, a l'estil d'una corranda, que l'Àliga de Vilafranca balla amb una coreografia de Xavier Leoz.

El barrio de Triana, fantasia obligada de gralla. Ramon Roig, *Arengadetes*, segona meitat s. XIX.

Peça per a tres gralles que podem considerar de virtuosisme interpretatiu, formada per: *Allegretto*, *Andante*, *Allegretto*, *Lento*, *Moderato* (*Panaderos*), *Malto allegretto*, *Allegretto moderato* i *Allegro*. Bayer y Cusco diuen que "els grallers que feien sonar aquestes obres havien de demostrar que formaven part d'un grup d'entre el bo i milloret del món de les gralles."

La melicana - La grossa, americana. Anònim. Del repertori de Pere Galofré, *Peret del Pla*, i dels Macaris. Arr. Miquel Benito. Pere Galofré l'anomenava *La melicana* i els Macaris, *La grossa*.

El Olivar. Tomás Barrera Saavedra i Josep Serrano i Simeón, 1902. Arr. Antonio Castells, 1903.

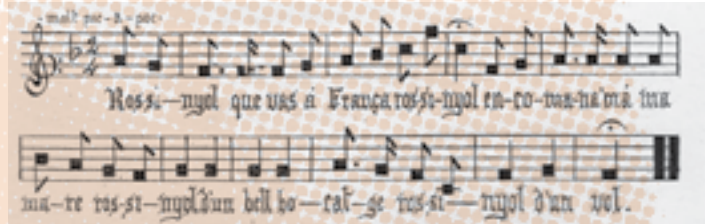
Fragment de la sarsuela del mateix nom, de costums aragonesos i en un acte, amb llibret de Gregorio García-Arista y Atanasio Melantuche.

Monzuno e dintorni. Riccardo Tesi, 1998. Arr. Els Vinardells.

Composta pel compositor, investigador i instrumentista d'acordió diatònic de la toscana Riccardo Tesi, forma part del disc *II Manifesto*, que va enregistrar amb *Banditaliana* el 1998. La versió dels Vinardells és per a tres gralles i percussió.

El rossinyol, tradicional catalana. Arr. Lluís Giménez.

Cançó que segons Aureli Capmany (1907) és d'origen rossellonès.

La muixeranga d'Algemesí. Arr. Ivan Joanals

Diu Ivaan Joanals, que "sense perdre el caire solemne, seriós i formal d'aquest himne, com a arranjador he volgut reflectir-hi un caràcter més dinàmic i alhora dramàtic. Les diferents frases d'aquesta melodia van succeint-se en registres diferents mentre la complexitat rítmica i les textures i tensions harmòniques van augmentant sense parar durant tota la peça fins al seu clímax, en què la plenitud de la peça esclata. Sens dubte un himne com aquest dona molt de sí. Finalment, com a ressaca de tanta activitat, el tema apareix novament, en un format molt més relaxat, amb un joc de veus i sincopes molt suau per acabar la peça".

Gralles: Jordi Mestres, Maria Mestre i Jordi Catasús
Percussions: Xavier Vila